raadsvoorstel

Agendapunt 2024, nr. VIa-07
Zaaknummer 2278757
Te behandelen door E.S.F. Schepers-Janssen

Onderwerp: Eerste bestuursrapportage 2024, Begroting 2025 en Meerjarenbegroting 2026-2028 van Fijnder, Werkleerbedrijf Oost Achterhoek

Aan de raad,

Inleiding
Fijnder, Werkleerbedrijf Oost-Achterhoek, voert in het kader van de Gemeenschappelijke regeling Fijnder de taken uit op het gebied van Werk en Inkomen voor de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk. Fijnder heeft op 1 mei 2024 de Eerste bestuursrapportage 2024, inclusief de tweede begrotingswijziging 2024, de Begroting 2025 en de Meerjarenbegroting 2026-2028 aan de deelnemende gemeenten toegezonden. Op grond van artikel 35, lid 3, van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunnen de gemeenteraden aan het Dagelijks Bestuur van Fijnder hun zienswijze op deze notities kenbaar maken. Het Algemeen Bestuur van Fijnder stelt vervolgens de tweede bestuursrapportage 2024, inclusief de begrotingswijziging en de Begroting 2025, inclusief de meerjarenbegroting 2026-2028, vast op 9 september 2024. Wij adviseren u als volgt.

Voorstel
1. kennis te nemen van de Eerste bestuursrapportage 2024 inclusief de tweede begrotingswijziging 2024 van Fijnder.
2. Kennis te nemen van de Begroting 2025 en Meerjarenbegroting 2026-2028.
3. Een zienswijze in te brengen: Fijnder te verzoeken vanaf 2025 de mogelijkheden voor bezuinigingsvoorstellen te onderzoeken in de bedrijfsvoeringskosten en, naast het meerjarenperspectief, uit te werken en voor te leggen aan de gemeenten.

Relatie met (huidig) beleid
-

Beoogd(e) effect(en)
Door instemming met de begroting en begrotingswijzingen kunnen de noodzakelijke uitgaven rechtmatig plaatsvinden.

Argumenten

Ad 1. de Eerste bestuursrapportage 2024 inclusief de tweede begrotingswijziging 2024 van Fijnder.
In de Eerste bestuursrapportage 2024, inclusief de tweede begrotingswijziging 2024, worden per programma de onderwerpen beschreven waar zich inhoudelijke - of financiële ontwikkelingen voordoen. Het betreft een afwijkingenrapportage, waarin beleidsmatig en/of financieel inzage wordt gegeven in de belangrijkste ontwikkelingen. Op basis van de ontwikkelingen zijn de ramingen van de diverse begrotingsposten - voor zover noodzakelijk herzien. De belangrijkste wijzigingen, die leiden tot begrotingswijzigingen, zijn hieronder toegelicht:

- De bestandsontwikkeling (p. 14)

In de oorspronkelijke begroting 2024 is voor de ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen in 2023 en in 2024 de nullijn gehanteerd. In tegenstelling tot voorliggende jaren is in 2023 het bijstandsvolume bij Fijnder gestegen. Ook in 2024 is een toename zichtbaar. De toename wordt grotendeels veroorzaakt door de instroom van statushouders vanuit asielzoekerscentra. Omdat statushouders eerst een meerjarig inburgeringstraject doorlopen, is het niet te verwachten dat zij binnen afzienbare tijd uitstromen. Door deze ontwikkeling is een bijstelling van het verwachte aantal uitkeringen in 2024 evident. Voor de raming wordt nu uitgegaan van de nullijn ten opzichte van de eindstand maart 2024. Per saldo houdt dit een toename in van 2,2% ten opzichte van het aantal uitkeringen per eind 2023. De toename van het bestand leidt in het programma Inkomen tot een bijstelling voor 2024 met € 78.000, waarvan voor Winterswijk € 5.000.

- Verlengingen ontwikkelopdrachten Taal-/jobcoach en D'ran voor iedereen die kan (p. 6 en 9)

De ontwikkelopdrachten Taal-/jobcoach en 'D'ran voor iedereen die kan' zijn in het eerste kwartaal van 2024 afgerond. Beide ontwikkelopdrachten laten positieve resultaten zien. Echter is geconstateerd dat de pilotperiode te kort is gebleken om duurzame uitstroom aan te tonen. Het Dagelijks Bestuur heeft daarom besloten om de ontwikkelopdrachten te verlengen. De incidentele kosten worden gedekt door hiervoor een onttrekking te doen uit de bestemmingsreserve re-integratie.

- Voortzetting D'ran Winterswijk (p. 7)

In deze pilot onderzoekt Fijnder in opdracht van de gemeente Winterswijk of deelnemers uit Perspectief 2 met een vitaliteitstraject van 26 weken een positieve ontwikkeling doormaken, waardoor ze versneld kunnen doorstromen naar Perspectief 1. Zes van de tien deelnemers uit de eerste groep zijn inmiddels doorgestroomd naar Perspectief 1 of reguliere arbeid. In november 2023 is het tweede traject met vijftien deelnemers gestart. Een eindevaluatie volgt nadat de tweede groep het traject heeft doorlopen. De voortzetting (€ 30.000) wordt bekostigd uit het resterend saldo van het door de gemeente Winterswijk betaalde voorschot. Dat houdt in dat de begrotingswijziging die Fijnder doorvoert niet zal leiden tot een aanvullende betaling.

- Start ontwikkelopdracht re-integratie: Bestaanszekerheid (p. 8)

Het Dagelijks Bestuur van Fijnder heeft ingestemd met het plan van aanpak voor de uitwerking van de ontwikkelopdracht Bestaanszekerheid. De voorgestelde ontwikkelopdracht is erop gericht om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de bestaanszekerheid van minima. De incidentele kosten worden gedekt door hiervoor een onttrekking te doen uit de bestemmingsreserve re-integratie.

- Vervallen vaste bijdrage ten laste van programma Werk en activering (p. 10)

Een deel van de algemene kosten voor de infrastructuur en uitvoering van Fijnder werd bekostigd door een vaste bijdrage vanuit het programma Werk en Activering in plaats van het programma Overhead. Met ingang van deze bestuursrapportage komt deze systematiek te vervallen en worden deze kosten weer bekostigd binnen het programma Overhead. De overheveling tussen de programma's binnen Fijnder bedraagt voor Winterswijk € 300.000, naast een aframing van kosten voor nieuw Beschut werk van € 9.000; samen € 309.000.

- Aanpassing formatie op basis van cliëntaantallen (p. 11)

Een deel van de formatie van Fijnder is direct gerelateerd aan het aantal cliënten dat Fijnder bedient. Deze formatie is bijgesteld op basis van het aantal cliënten per 1 januari 2024. Deze bijstelling leidt tot aanpassing van de uitvoeringskosten van de programma's Werk en activering, Inkomen en Ondersteuning van € 125.000. Voor Winterswijk gaat het om € 46.000.

- Aanpassing meedoenregelingen programma ondersteuning (p. 18)

Onder de meedoenregelingen vallen de kindregelingen van de drie gemeenten en de volwassenenregeling van de gemeente Winterswijk. Deze volwassenenregeling is een structurele regeling geworden waarvoor in de begroting 2024 nog geen kosten geraamd waren. De geraamde lasten voor de meedoenregelingen voor het jaar 2024 worden naar € 80.000 bijgesteld. Dit geldt ook voor de uitvoeringskosten: naar € 88.000 (waaronder ook lichte bijstelling formatie). Dit past in de begroting van Winterswijk.

- Actualisatie planning projecten i-Visie (p. 20)

In de i-Visie 2023-2026 wordt onderscheid gemaakt in de doorontwikkeling dienstverlening, doorontwikkeling bedrijfsvoering en datagedreven organisatie. De planning van de projecten die vanuit deze visie worden uitgevoerd is geactualiseerd. De incidentele kosten voor deze projecten ter hoogte van € 271.000 worden gedekt door onttrekkingen uit de bestemmingsreserve ICT.

In de samenvatting van de Eerste bestuursrapportage 2024 (hoofdstuk 7) zijn alle voorgestelde budgetaanpassingen op een rij gezet. De mutaties zijn in de bijlagen van de bestuursrapportage ook nog per gemeente per product in beeld gebracht. Deze budgetaanpassingen vormen de tweede begrotingswijziging 2024. Per saldo nemen de kosten van Fijnder voor 2024 toe met € 2.095.000, waarvan € 822.000 voor Winterswijk. De stijgende kosten wordt onder andere veroorzaakt door een aanpassing van de clientaantallen (inkomensondersteuning) en (uitvoerings-) kosten meedoenregelingen. Voor de laatste posten geldt dat er specifieke dekking is in de gemeentelijke begroting. Voor de inkomensondersteuning ontvangen wij het BUIG budget. De definitieve hoogte van dit budget wordt in de najaar bekend gemaakt. De bijstelling van de bijdrage aan Fijnder, zal verwerkt worden in de begroting 2025-2028 van de gemeente.

Ad 2. Programmabegroting 2025 en meerjarenbegroting 2026-2028
De programmabegroting 2025 is gebaseerd op de in de kadernota 2025 opgenomen uitgangspunten voor de begroting. Daarnaast is deze gebaseerd op de actuele ontwikkelingen. Om ook in 2025 onder repressief toezicht te vallen moet de programmabegroting door het Algemeen Bestuur worden vastgesteld en vervolgens tijdig worden ingediend bij de provincie. Voor de programmabegroting 2025 houdt dit in dat de vastgestelde programmabegroting voor 15 september is ingediend bij de provincie. Omdat ook de gemeenteraden hun zienswijze moeten kunnen indienen, moet de begroting 2025 door het DB worden vastgesteld (27 mei 2024) om deze met de zienswijze ter vaststelling te kunnen voorleggen aan het Algemeen Bestuur op 9 september 2024. Het Dagelijks Bestuur dient de gemeenteraden voorafgaand aan het vaststellen van de begroting in kennis te stellen over zijn oordeel over de zienswijze en de eventuele conclusie die het daaraan verbindt.

Inhoudelijk:
- Bestaand beleid is het vertrekpunt voor de begroting 2025 en de programma's en producten blijven ongewijzigd t.o.v. 2024.
- Voor de begroting 2025 worden dezelfde indicatoren gehanteerd als voor 2024. In relatie tot de kritische prestatie-indicator cliëntervaring wordt in 2024 een 0-meting uitgevoerd;
- Voor wat betreft de bestandsontwikkeling wordt aangesloten bij het landelijk percentage dat genoemd is in de september circulaire 2023. Dit leidt tot een mogelijke bestandsstijging van 1,41%. De hoge instroom van met name statushouders zorgt voor een hoger bijstandsgebruik.
- De ingezette lijn met betrekking tot de integrale dienstverlening (Samen aan het stuur) wordt verder ontwikkeld. Daarbij wordt gewerkt vanuit de bedoeling van de wet. De inwoner staat centraal. De integrale Verordening sociaal domein is hiervoor de basis. Er wordt nauw samengewerkt met de lokale teams, ketenpartners als het UWV, ROZ, onderwijsinstellingen, RMC Achterhoek en andere gemeenten.

Financiën:
- Met de landelijke toename van het aantal mensen in de bijstand neemt naar verwachting ook het macrobudget en het BUIG-budget per gemeente toe. Dit budget wordt voor Winterswijk geraamd op € 10.205.000 (+ 5% ten opzichte van 2024).
- Vanaf 2023 zijn het klassieke re-integratiebudget en de participatiemiddelen voor de nieuwe doelgroepen begeleiding 'regulier' en voormalig Wajong overgeheveld naar het cluster Participatie van de algemene uitkering in het Gemeentefonds. De middelen voor uitvoering Participatiewet, minimabeleid, klassieke re-integratie en participatie nieuwe doelgroepen zijn daardoor vanaf 2023 niet (meer) apart zichtbaar. Fijnder raamt deze baten voor Winterswijk op € 6.719.000. Alleen de budgetten voor de Wsw en de begeleiding van Nieuw Beschut werk zijn opgenomen in een afzonderlijke integratie-uitkering (€ 5.762.000 voor Winterswijk).

- Indexatie vindt plaats op basis van in voorafgaande september circulaire (2023) indexatiecijfers volgens macro economische verkenning (loonvoet sector overheid: 5,8% en prijsvoet overheidsconsumptie: 1,6%)
- De cao SGO kent een looptijd tot en met 31 maart 2025. De uitkomsten van de cao-onderhandelingen over de periode na afloop van de looptijd kunnen gevolgen hebben voor de begroting 2025 en komende jaren die afwijken van de voorgestelde indexatie.
- De bedrijfsvoeringskosten, geraamd op € 16.120.000 worden over de gemeenten verdeeld op basis van het totaal aantal klanten dat Fijnder per gemeente heeft op 1 januari van het voorgaande begrotingsjaar (1 januari 2024). Voor Winterswijk komt dit neer op 37,3% (€ 5.930.000) van eerdergenoemd bedrag.
  De direct aan de afzonderlijke programma's Werk & Activering, Inkomen en Ondersteuning toe te rekenen bedrijfsvoeringskosten worden binnen deze programma's geraamd, evenals de bijdragen van de gemeenten in deze kosten. De overige bedrijfsvoeringskosten worden gemaakt voor meerdere programma's, deze worden geraamd binnen het programma Overhead en algemene kosten.
- De bijdrage voor de extra taken hebben betrekking op de aanvullende taken waarvoor de gemeenten en Fijnder een dienstverleningsovereenkomst hebben gesloten. Hieronder vallen in algemene zin de taken voor de uitvoering Wet inburgering en de leefgeldverstrekking aan Oekraïners. Maar ook de taken van de afzonderlijke gemeenten, zoals de volwassenenregeling voor Winterswijk. Voor Winterswijk zijn de aanvullende kosten € 101.000

De kosten voor Fijnder laten een stijging zien ten opzichte van de 2e bestuursrapportage 2023, waarin de eerste begrotingswijziging 2024 verwerkt zit. Zo zijn de uitvoeringskosten ten opzichte van de raming voor 2024 na de eerste wijziging, zoals opgenomen in de Tweede bestuursrapportage 2023, gestegen. Dit wordt verklaard door de (forse) prijs- en loonontwikkelingen in 2024 en de gestegen omvang van het cliëntenbestand in 2023 en de geraamde stijging in 2024. De bijdrage na gewijzigde begroting 2024 stijgt voor 2025 van totaal € 18,82 miljoen naar € 20,25 miljoen. Dit is een stijging van 7,5%. De bijdrage aan Fijnder zoals opgenomen in de begroting 2025, wordt verwerkt in de begroting 2025-2028 van de gemeente.

Zienswijze
In de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat het Dagelijks Bestuur van een gemeenschappelijke regeling de raden voorafgaand aan het vaststellen van een begrotings(-wijziging) schriftelijk en gemotiveerd in kennis stelt over zijn oordeel over de zienswijze en de eventuele conclusie die het daaraan verbindt. Het Algemeen Bestuur zal deze zienswijzen en de conclusie van het Dagelijks Bestuur meewegen in de besluitvorming en de uiteindelijke vaststelling van de begrotingswijzigingen.

De zienswijze kan betrekking hebben op de grote financiële uitdagingen, waar de gemeente Winterswijk voor staat, evenals veel andere gemeenten. Dit betekent dat wij ombuigingen moeten doorvoeren in de gemeentelijke begroting. In dit kader verwachten wij dat de Gemeenschappelijke Regelingen waaraan wij deelnemen, aan deze opgave een bijdrage leveren. Derhalve verzoeken wij ook Fijnder dringend daartoe voorstellen te doen in de begroting 2025 en volgende jaren. Wij willen Fijnder meegeven dat scenario's voor bijsturing met name gevonden moeten worden bij de bedrijfsvoeringskosten, in plaats van besparingen op de dienstverlening met directe impact op de klant.

Financiële aspecten/risico's
De Tweede begrotingswijziging 2024 en de begroting 2025 wordt doorgevoerd in de gemeentelijke begroting 2025-2028, zodat de raad een integrale afweging kan maken. Dit met uitzondering van de bijstelling van het programma Inkomen, dat in onze begroting is gebaseerd op het BUIG-budget. Die aanpassing vindt plaats op basis van de beschikking die wij van het Rijk ontvangen.

Juridische aspecten/wet- en regelgeving
De gemeenteraden hebben het recht hun zienswijze te geven voordat het Algemeen Bestuur instemt met de in de Eerste Bestuursrapportage 2024 voorgestelde begrotingswijzigingen en de Begroting 2025, inclusief de meerjarenbegroting 2026-2028. Indien een zienswijze wordt ingediend zal het

Dagelijks Bestuur voorafgaand aan het vaststellen van de begrotingswijziging de gemeenteraad in kennis stellen over zijn oordeel over de zienswijze en de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Aspecten van duurzaamheid
-

Communicatie/betrokkenenparagraaf
-

Vervolgprocedure/evaluatie
Het Algemeen Bestuur van Fijnder stelt op 9 september 2024 de Eerste bestuursrapportage, inclusief de tweede begrotingswijziging 2024, de Begroting 2025 en de Meerjarenbegroting 2026 van Fijnder vast. De zienswijzen zullen bij de besluitvorming worden betrokken.

Winterswijk, 28 mei 2024

Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

de loco-secretaris,	de burgemeester,
M. Keur	B.J.J. Bengevoord